

TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ DÖRDÜNCÜ ZİRVESİ
BİLDİRİSİ
Bodrum, Türkiye

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (bundan sonra “Türk Konseyi” olarak anılacaktır) Devlet Başkanları, “Turizm Alanında İşbirliği” temalı Dördüncü Türk Konseyi Zirvesi vesilesiyle Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül’ün nazik davetleri üzerine 5 Haziran 2014 tarihinde Bodrum’da toplanmışlardır. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül’ün başkanlık ettiği toplantıya Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev, Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev ve Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Almazbek Atambayev katılmışlardır.

Devlet Başkanları,

Türk Konseyi’nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması’nda yer alan amaç ve ilkelere bağlılıklarını *teyit ederek;*

Türk dili konuşan halkların ortak tarih, dil, kültür ve gelenekler temelindeki dayanışmalarını daha da güçlendirme ve pekiştirme yönündeki güçlü iradelerini *yineleyerek;*

Daha önceki Türk Konseyi Zirvelerinde belirlenen hedeflere bağlılıklarını yeniden teyit ederek; ve bu hedefleri gerçekleştirme yönünde kaydedilen ilerlemeden duydukları memnuniyeti *ifade ederek;*

Egemenlik, toprak bütünlüğü, sınırların dokunulmazlığı, içişlerine müdahale etmeme ilkelerine uygun şekilde Üye Ülkelerin siyasi ve ekonomik güvenliğini güçlendirmeyi *amaçlayarak;*

Türk Konseyi’nin çok taraflı çerçevesi altında ilişkilerini daha da derinleştirme kararlılıklarını *vurgulayarak;*

Ekonomi Alanında İşbirliği:

1. 11 Nisan 2014 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti’nin İstanbul şehrinde gerçekleştirilen Türk Konseyi Turizm Bakanları Birinci Toplantısı raporunu memnuniyetle karşıladıklarını;
2. Turizm sektöründe artan işbirliğinin sadece Üye Ülkelerin değil aynı zamanda üçüncü tarafların da bölgeye ilgisinin canlandırılmasına hizmet edeceğini vurguladıklarını;
3. Üye Ülkelerin turizm sektöründeki karşılaştırmalı üstünlüklerini kullanmalarının önemini ve turizm alanında işbirliğinin daha da güçlendirilmesi ihtiyacının altını çizdiklerini,
4. Bir yandan, tarihi ve kültürel miraslarından istifade ederken, diğer yandan da Üye Ülkelerin doğal ve coğrafi avantajlarının ekonomik yararları bakımından önemini vurguladıklarını;

5. Üye Ülkelerin özel sektörleri arasında turizm alanında çok taraflı işbirliğini sağlamak ve sonuca yönelik düzenli toplantılar yaparak Üye Ülkeler arasındaki işbirliği ve çalışmaların devamının ve geliştirilmesinin önemini vurgulamak amacıyla, “Turizm Alanında Ortak İşbirliği Protokolü”nün Üye Ülkelerin Turizmden sorumlu Bakanları tarafından imzalanmasını ve Türk Konseyi himayesinde bir Ortak Turizm İş Birliği kurulması kararını memnuniyetle karşıladıklarını;
6. Bir turist rehber kitabıyla da desteklenen “Türk Konseyi – Modern İpek Yolu” adında ortak bir tur programı düzenlenmesi kararından dolayı memnuniyetlerini ifade ettiklerini; söz konusu tur programının güzergahlarını belirlemek amacıyla 2015 yılı boyunca Üye Ülkelere ziyaretler düzenlemek için Kazakistan’ın koordinatörlüğünde bir Görev Gücü kurulmasından memnuniyet duyduklarını ve Üye Ülke kamu ve özel kurumlarını ortak gezi programının gerçekleştirilmesi ve tanıtımı için gerekli tedbirleri almaya çağırdıklarını;
7. Türkiye tarafından diğer üye ülkeler için turizm eğitim programları düzenlenmesini memnuniyetle karşıladıklarını ve Üye Ülkelerin ilgili makamlarını bu mesleki eğitim programlarını desteklemeye çağırdıklarını;
8. Üye Ülke turizm sektör temsilcileri ile basın mensuplarının katılımıyla düzenli bilgilendirme turları düzenlenmesi kararını onayladıklarını, bu kapsamda söz konusu turların ilkinin Azerbaycan tarafından gerçekleştirilmesinden memnuniyet duyduklarını;
9. Türk Konseyi’nin ilgili Çalışma Gruplarına özel sektörün aktif katılımını desteklediklerini;
10. 19 Şubat 2014 tarihinde İstanbul’da Türk İş Konseyi ve İş Forumu’nun ikinci toplantılarının gerçekleştirilmesini memnuniyetle karşıladıklarını ve Türk İş Konseyi’nin toplantılarının düzenli olarak yapılması çağrısında bulduklarını;
11. Kazakistan’ın Astana EXPO 2017’de “Geleceğin Enerjisi” temalı bir Uluslararası İhtisas Sergisi düzenleme yönündeki çabalarına verdikleri desteğin altını çizdiklerini ve katılımlarını teyit ettiklerini;
12. Ulaştırma alanında Üye Ülkeler arasında işbirliğini daha da güçlendirmenin ve ticaret akışını kolaylaştırmayı amaçlayan altyapı ağlarının etkinliğinin artırılmasının önemini vurguladıklarını;
13. 22 Mayıs 2014 tarihinde Astana’da düzenlenen Ulaştırma Bakanları İkinci Toplantısı kararlarını memnuniyetle karşıladıklarını;
14. Asya ve Avrupa arasında etkin ve güvenli bir ulaşım aracı olarak demiryolu bağlantılarının geliştirilmesinin önemini vurguladıklarını ve bunun Üye Ülkeler arasında ticaret hacminin artırılmasındaki rolünün önemini altını çizdiklerini;
15. Ulaştırma işletmecilerinin sahada karşılaştıkları pratik meselelere çözüm bulmak için “Ulaştırma Alanında Koordinasyon Konseyi”nin kurulmasını memnuniyetle karşıladıklarını;

16. Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Ekim 2014'te Bakü'de "Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu Hattı/İpek Yolu Koridorunun Gelişimine Yönelik Yeni Olanaklar" uluslararası konferansını gerçekleştirme girişimini takdirle karşıladıklarını;
17. İthalat-ihracat prosedürlerini basitleştirmek ve transit potansiyelini artırmak için mekanizmaların kullanımını teşvik ederek, yük ve yolcu taşımacılığının kolaylaştırılmasına yönelik çabaların yoğunlaştırılması amacıyla Gümrük İdareleri Başkanları Toplantılarının önemini altını çizdiklerini;

Dış Politika ve Güvenlik Konularında İşbirliği:

18. Dönem Başkanı'nın himayesinde Dışişleri Bakanları düzeyinde düzenli istişareler yoluyla ortak çıkarları ilgilendiren uluslararası konularda yakın koordinasyon ve işbirliği içinde çalışmaya duyulan ihtiyacı vurguladıklarını;
19. Üye Ülkelerin başta BM olmak üzere, uluslararası örgütlerdeki adaylıklarına destek çağrısında bulduklarını;
20. Üye Ülkeler arasında uygun düzeylerde Güvenlik İstişarelerinin devam ettirilmesini teşvik ettiklerini;
21. Türk Konseyi ile bölgesel ve uluslararası örgütler arasında daha fazla etkileşimi teşvik ettiklerini ve;
  - a) BM Genel Kurulunda gözlemci statüsü alınabilmesi için birlikte hareket etmenin ve işbirliğinin önemini vurguladıklarını,
  - b) Sekreteryanın İslam İşbirliği Teşkilatına (İİT) gözlemci statüsü için resmi başvurusunu desteklediklerini;
  - c) Sekreteryayı, ülkelerinde düzenlenecek ilgili bölgesel ve uluslararası toplantılara davet etmeye hazır olduklarını ifade ettiklerini;
  - d) Genel Sekreterin, AGİT 20. Bakanlar Konseyi Toplantısına katılımı konusunda AGİT nezdindeki Üye Ülke Daimi Temsilcilerinin ortak tutumunu takdirle karşıladıklarını; AGİT'in ve ilgili diğer uluslararası kuruluşların önümüzdeki dönemdeki toplantılarına katılım konusunda daha fazla dayanışmanın sürdürülmesi konusunda çağrıda bulduklarını;
22. Üye Ülkeler arası siyasi diyalogun güçlendirilmesinde parlamentolararası boyutun önemine işaret ettiklerini;
23. Ermenistan-Azerbaycan Yukarı Karabağ ihtilafının Azerbaycan Cumhuriyeti'nin egemenliği, toprak bütünlüğü ve uluslararası tanınmış sınırlarının dokunulmazlığı temelinde çözüme kavuşturulmasının önemini yinelediklerini;
24. Kıbrıs'ta kapsamlı müzakere sürecinin 11 Şubat 2014 tarihinde yeniden başlamasını memnuniyetle karşıladıklarını ve Birleşmiş Milletlerin himayesinde Adadaki iki halkın siyasi eşitliğine dayanarak müzakere edilmiş ve karşılıklı mutabık kalınmış bir çözüme desteklerini teyit ettiklerini ve Kıbrıs'ta eşit ve kurucu ortak olan, huzurlu, güvenli ve müreffeh bir geleceğe sahip olmayı arzulayan Kıbrıs Türk halkı ile dayanışmalarını dile getirdiklerini;

25. Bütün taraflara, diyalog ve uzlaşmayı teşvik etmek suretiyle Ukrayna'daki gerilimin düşürülmesine ve sorunun barışçıl yollardan çözümüne katkı sağlamaları çağrısında bulunmuşlardır. Türk tarafı, tarihsel olarak Türk dünyasının ayrılmaz bir parçası olarak bilinen Kırım Tatar Türklerinin durumuna ilişkin son dönemdeki çabaları ve gerçekleştirdiği temaslar hakkında Türk Konseyi'ni bilgilendirmiştir.
26. Türk Konseyi Genç Diplomatlar 1. Ortak Eğitim Programının 13-25 Nisan 2014 tarihleri arasında Türkiye'de düzenlenmesinden memnuniyet duyduklarını ve Azerbaycan Cumhuriyeti'nin 2. Ortak Eğitim Programına ev sahipliği yapma teklifini memnuniyetle karşıladıklarını;

Toplumsal ve İnsani İlişkiler Alanında İşbirliği:

27. 8-14 Eylül 2014 tarihlerinde Issık Göl şehrinde Türk Konseyi Sekreteryası ile Kırgızistan Hükümeti tarafından ortaklaşa düzenlenecek olan "Birinci Göçebe Oyunlarına"/ "Türk Halkları Milli Oyunlarına" olan desteklerini yinelediklerini ve bu gibi faaliyetlerle Üye Ülkelerin tarihi ve kültürel özelliklerinin yeniden canlandırılmasının önemini altını çizdiklerini;
28. Türk Dili Konuşan Ülkeler Yazarlar Birliğinin TÜRKSOY tarafından 18 Şubat 2014 tarihinde Eskişehir'de kurulmasını takdirle karşıladıklarını;
29. 18 Mayıs Türk Yazı Günü kutlamaları kapsamında Türk Akademisi tarafından 19-20 Mayıs 2014 tarihlerinde Astana'da Türk Yazı Günü Forumunun düzenlenmesini memnuniyetle karşıladıklarını;
30. Türk destanlarının ortak unsurları ve zengin tarihinin yanı sıra Türk halklarının zengin mutfak kültürünü korumak amacıyla UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Temsili Listesine çok uluslu ortak adaylık başvuruları yoluyla ortak çaba gösterme konusunda anlaştıklarını;
31. 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti olarak Eskişehir'de 2013 yılı boyunca düzenlenen faaliyetleri takdirle karşıladıklarını;
32. Türkiye'nin, Birinci Türk Dünyası Üniversite Oyunlarına ev sahipliği yapma girişimini memnuniyetle karşıladıklarını ve Oyunların 2015 yılında düzenlenmesi için Üye Ülke ilgili makamlarını azami seviyede işbirliği yapmaya teşvik ettiklerini;
33. Türk tarihi ve edebiyatı üzerine ortak ders kitapları hazırlanması dâhil olmak üzere, eğitim alanında geliştirilmiş işbirliği gündemini ilerletmek için gerekli adımların atılmasının önemini dile getirdiklerini ve eğitim kurumlarında birbirlerinin dillerini seçmeli ders olarak öğretmeyi teşvik ettiklerini;
34. "Türk Üniversiteler Birliği Kurulması ve Yüksek Eğitim Alanının Kurulmasına Dair Yönergenin", İkinci Eğitim Bakanları Toplantısı sırasında onaylanmasından memnuniyet duyduklarını ve Birliğin tam olarak faaliyete geçebilmesi için teknik toplantıların devam ettirilmesi için teşvik ettiklerini ve ilgili Bakanlıkları ve kurumları bu yönde gerekli tedbirleri almaları için talimatlandırdıklarını;

35. Türk Üniversiteler Birliği İlk Genel Kurulunun Dönem Başkanı olan Atatürk Üniversitesi tarafından Ekim 2014 tarihinde düzenlenmesini desteklediklerini;
36. "Ortak Eğitim Televizyonu" kurulması amacıyla yürütölen çalışmalarını devam ettirmesi talimatını verdiklerini;
37. "Bölgesel Diaspora Merkezlerinin" kurulmasını teşvik ettiklerini ve diaspora konularında işbirliğini bu Merkezlerin ortak eylem planlarını uygulamak üzere harekete geçirmek suretiyle güçlendirmeyi desteklediklerini;
38. Dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan Türk dili konuşan diğer öлке ve topluluklarla kültürel, dilsel, sosyal ve insani temas ve bağların geliştirilmesine verdikleri önemi vurguladıklarını;

Diğer Konular:

39. Türk dünyası ölkeleri arasındaki işbirliği ve bağların geliştirilmesi ve daha ileriye taşınması için çeşitli alanlardaki kuruluşların faaliyetlerinin eşgüdümünü sağlayan ve tekrarını önleyen çatı organizasyon olarak Türk Konseyi'nin önemini altını çizdiklerini;
40. Genel Sekreterin yıllık raporunda sunulan ilerlemeleri memnuniyetle karşıladıklarını;
41. Türk Konseyi'nin 2013-2014 Dönem Başkanı Azerbaycan'ın raporunu alarak, Azerbaycan'ı başarılı dönem başkanlığı nedeniyle tebrik ettiklerini;
42. Türk Konseyinin kurumsallaşması ve gelişimi için tükenmez çabalarından ötürü ilk Genel Sekreter Büyökelçi Halil Akıncı'ya teşekkür ettiklerini ve bir sonraki Genel Sekreter Ramil Hasanov'a başarı dileklerini dile getirdiklerini;
43. Görevden ayrılan Genel Sekreter Yardımcıları Gismat Gozalov ve Darkhan Kydyrali'nin katkılarını takdir ettiklerini;
44. Türk Konseyi Beşinci Zirvesinin 2015 tarihinde Kazakistan'da düzenlenmesini kararlaştırdıklarını;

Devlet Başkanları; Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül'e Türk Konseyi Dördüncü Zirvesi görüşmelerinin başarılı bir sonuç vermesini teminen yetkin bir şekilde yönettiği için en derin teşekkürlerini sunmuşlar ve Türkiye halkı ve Türkiye Hükümeti'ne göstermiş oldukları sıcak konukseverlikten duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir. Son olarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin 2014-2015 Türk Konseyi Dönem Başkanlığını memnuniyetle karşılamışlardır.

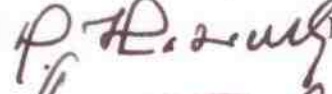
Bu Bildiri, 5 Haziran 2014 tarihinde, Bodrum'da Azerbaycanca, Kazakça, Kırgızca ve Türkçe olarak imzalanmıştır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

İlham Aliyev

Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Nursultan Nazarbayev

Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Almazbek Atambaev

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Abdullah Gül

**TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ
DEVLET BAŞKANLARI KONSEYİ**

-KARAR-

5 Haziran 2014

Bodrum

**“TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ GENEL SEKRETERİ ve
GENEL SEKRETER YARDIMCILARI ile TÜRK AKADEMİSİ BAŞKANININ
ATANMASINA DAİR”**

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması ve Türk Akademisinin Kuruluşuna Dair Anlaşmanın ilgili hükümleri uyarınca,

Devlet Başkanları Konseyi;

Azerbaycan Cumhuriyeti'nden Ramil Hasanov'u Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Genel Sekreteri olarak,

Kırgız Cumhuriyeti'nden Sayın Adakhan Madumarov'u Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı olarak,

Kazakistan Cumhuriyeti'nden Sayın Abzal Saparbekuly'nı Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı olarak,

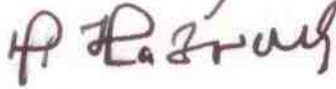
Kazakistan Cumhuriyeti'nden Sayın Darkhan Kydyrali'yi Türk Akademisi Başkanı olarak atamaya karar verir.

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

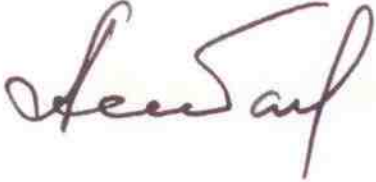
İlham Aliyev

Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Nursultan Nazarbayev

Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Almazbek Atambaev

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Abdullah Gül

